

ลดเจ็บ-ตายถนนเมืองไทย รู้ปัญหาแต่ข้อจำกัดทำแก้ยาก

“ทุกวันนี้ ทุกๆ 1 ชั่วโมง มีคนตายเพราะอุบัติเหตุทางจราจร 2 คนครึ่ง มากกว่าโควิดที่คุ้งกั้วกันนักกั้วหนา ถ้าเรานึกถึงเครื่องบินโดยสารขนาดใหญ่ จัมโบ้เจ็ต 747 ที่บรรทุกทุกคนมี 2 ชั้น บรรทุกคนได้ 400-500 คน ทุกๆ สัปดาห์ เครื่องบิน 747 ตกในประเทศไทย 1 ลำ ก็คือสัปดาห์ละ 500 คน ปีละ 2 หมื่นกว่าคน เป็นอย่างนี้สูงมาตลอด เราก็คงตอบตัวเองว่าเราทำแล้วๆ 7 วันอันตรายเป็นแค่วาททดสอบเท่านั้นเอง แต่จริงๆ ประเทศไทยอันตรายทุกวัน”

คำกล่าวของ พล.ต.ต.เอกรักษ์ ลิ้มสังกาศ รองผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค 6 ในฐานะคณะทำงานแก้ปัญหาจราจร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (สตรช.) ในงานประชุมหารือเพื่อรับฟังความคิดเห็นในการจัดทำข้อเสนอแนะ เรื่อง สิทธิและความปลอดภัยของคนเดินเท้า ซึ่งจัดโดย สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) เมื่อช่วงต้นเดือนมี.ค. 2565 ที่ผ่านมา ซึ่งแม้จะมีความพยายามแก้ไข ปัญหาอุบัติเหตุบนท้องถนนมาอย่างต่อเนื่อง แต่ก็ทำได้เพียงไม่ทำให้จำนวนคนตายไม่เพิ่มขึ้นเท่านั้น ยังไม่สามารถลดความสูญเสียลงจากที่เป็นอยู่ในปัจจุบันได้

อย่างไรก็ตาม “จะโทษตำรวจแต่ฝ่ายเดียวก็คงไม่เป็นธรรมเท่าใดนัก เพราะผู้เกี่ยวข้องกับการใช้รถใช้ถนนในประเทศไทย มีอยู่ด้วยกันหลายหน่วยงาน (และอยู่คนละกระทรวง)” เช่น สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ขึ้นตรงกับนายกรัฐมนตรี), กรมการขนส่งทางบก กรมทางหลวง กรมทางหลวงชนบท สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร (สังกัดกระทรวงคมนาคม), กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (สังกัดกระทรวงมหาดไทย), องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งรวมถึงกรุงเทพมหานครและเมืองพัทยา (อยู่ในกำกับดูแลของ

กระทรวงมหาดไทย) เป็นต้น

“โอกาสที่ทุกหน่วยงานของราชการที่จะมามองเห็นปัญหาร่วมกันแล้วช่วยกันแก้ปัญหามีศูนย์แห่งความปลอดภัยทางถนนของกระทรวงมหาดไทย และคณะกรรมการนโยบายความปลอดภัยทางถนน ซึ่งมีท่าน พล.อ.ประวิตร วงษ์สุวรรณ เป็นประธาน ประชุมกันตลอด แต่สั่งการเสร็จแล้ว การขับเคลื่อนในภาคปฏิบัติ ถ้าโดยความเห็นส่วนตัวของผม มันยังไม่คืบหน้าเท่าที่ควร” พล.ต.ต.เอกรักษ์ ระบุ

หนึ่งในตัวอย่างที่มีความพยายามผลักดันกันมาตลอดหลายปี คือ “การเชื่อมฐานข้อมูลระหว่างสำนักงานตำรวจแห่งชาติกับกรมการขนส่งทางบก” ซึ่งจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น “ระบบการตัดแต้ม” ที่เมื่อผู้ขับขี่ทำผิดจนถูกหักคะแนนหมดก็จะถูกพักใช้ใบอนุญาตขับขี่และต้องเข้ารับการอบรมในสิ่งที่ขาดตกบกพร่อง (และหากทำผิดซ้ำซากอาจถูกเพิกถอนใบอนุญาตขับขี่ ซึ่งตามกฎหมายกำหนดให้ผู้ที่ถูกเพิกถอนจะต้องรอถึง 3 ปี จึงได้รับอนุญาตให้กลับมาสอบเพื่อทำใบขับขี่ได้อีกครั้ง) ในอดีตยุคที่ใบขับขี่ยังเป็นกระดาษ เมื่อผู้ขับขี่ถูกตำรวจแจ้งข้อหาฝ่าฝืนกฎจราจรการตัดแต้มสามารถทำได้โดยเจ้าหน้าที่ใช้ปากกาขีดบริเวณด้านหลังของใบขับขี่

แต่ต่อมาเมื่อมีการเปลี่ยนใบขับขี่เป็นแบบบัตรพลาสติก การขีดด้วยปากกาก็ไม่สามารถทำได้อีก ในช่วงแรกๆ ตำรวจพยายามแก้ปัญหาด้วยวิธีติดสติ๊กเกอร์ แต่ก็พบผู้ขับขี่ลอกสติ๊กเกอร์ออกจากใบขับขี่ ระบบนี้จึงใช้ไม่ได้และหายไปจากการรับรู้ของสังคมไทยโดยปริยาย และ “การจ่ายค่าปรับให้ครบถ้วนก่อนต่อทะเบียนประจำปี” ที่ผ่านมามีปัญหามาก เพราะแม้ตำรวจจะออกใบสั่งกับผู้ฝ่าฝืนกฎจราจร แต่ผู้ขับขี่ไม่จำเป็นต้องจ่ายค่าปรับให้เรียบร้อยก็ได้ เพราะเมื่อไปต่อภาษีรถที่กรมการขนส่งทางบก ก็ยังได้รับป้ายเครื่องหมาย (ป้ายวงกลม) ตามปกติ

พล.ต.ต.เอกรักษ์ กล่าวถึงเรื่องนี้ว่า ปัจจุบันมีกฎหมาย พ.ร.บ.จราจรทางบก (ฉบับที่ 12) พ.ศ.2562 ออกมาแล้ว

ซึ่งผลักดันกันมาตั้งแต่ปี 2559 ประกอบกับระบบฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์มีต้นทุนที่ถูกลง สามารถทำข้อมูลให้เป็นเอกภาพได้ทั่วประเทศ แต่ยังคงอยู่ในขั้นตอนทางกฎหมาย ซึ่งกำหนดให้ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติและอธิบดีกรมการขนส่งทางบก ร่วมกันลงนามเพื่อบังคับใช้

“คำถามเรื่องการเชื่อมโยงข้อมูล ต้องเรียนอย่างนี้ว่า ในระบบอิเล็กทรอนิกส์ เราประสานงานกัน 2 หน่วยก่อนข้างพร้อมแล้ว ปัญหาที่มีอยู่นี้ก็ถือว่า กรมการขนส่งทางบกเขาเป็นหน่วยงานสังกัดกระทรวงคมนาคม ข้อตกลงใดที่กรมการขนส่งทางบกจะไปทำกับหน่วยงานอื่น ต้องได้รับความเห็นชอบจากกระทรวง เพราะฉะนั้นในเรื่องของการส่งถ่ายข้อมูล การตัดคะแนนความประพฤติ การชะลอการจ่ายป้ายเครื่องหมายแสดงการเสียภาษีประจำปี มันก็เลยจำเป็นต้องรอความเห็นชอบจากกระทรวงคมนาคม” พล.ต.ต.เอกรักษ์ กล่าว

จากเรื่องการบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ “การปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการใช้รถใช้ถนนอย่างปลอดภัย” ก็สำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน นพ.ธนะพงศ์ จินวงษ์ ผู้จัดการศูนย์วิชาการเพื่อความปลอดภัยทางถนน (ศวปถ.) กล่าวถึงสิ่งที่หน่วยงานผู้รับผิดชอบถนนสามารถทำได้ทันที เช่น การทำเครื่องหมายเขตชะลอความเร็วในระยะ 80-100 เมตรก่อนถึงเขตทางคนเดินข้าม (ทางม้าลาย)

เนื่องจากสภาพภาพของถนนมีหลายช่องจราจร ประกอบกับพฤติกรรมจราจรจับจีบของคนไทยมักจับจีบแบบจี้ท้ายรถคันหน้า จึงต้องเตือนให้รู้ล่วงหน้าว่ากำลังเข้าใกล้เขตทางคนเดินข้ามแล้ว เรื่องนี้หน่วยงานที่รับผิดชอบถนนในทุกจังหวัดสามารถดำเนินการได้เลย ไม่ต้องรอให้ สตช. ออกประกาศในราชกิจจานุเบกษา ถึงกระนั้น ยังมีประเด็นท้าทาย คือ “การใช้ถนนที่ขัดแย้งกัน” กล่าวคือ ถนน

ที่มีทางม้าลายแบบมีสัญญาณไฟ แต่ในช่วงชั่วโมงเร่งด่วน (Peak) มีการไปปิดระบบสัญญาณไฟทางข้ามไว้เพราะต้องเร่งระบายการจราจรของรถยนต์ ปัญหานี้จะปรับแก้อย่างไร

“เรื่องสิทธิที่กรรมการสิทธิมนุษยชน ในต่างประเทศ อย่างอเมริกา เรื่องนี้เป็นเรื่องมาเกือบ 100 ปีที่เขาต่อสู้กัน จนกระทั่งมีท่านหนึ่งเขียนหนังสือเล่มหนึ่งขึ้นมา เรื่อง Fighting Traffic เป็นการต่อสู้ของสิทธิของคนเดินเท้า กับเรื่องของรถยนต์ ของอะไรต่างๆ พุดง่าย ๆ มันมีข้อถกเถียงว่าถนนจะรองรับใคร อันนี้ของอเมริกา ตอนนั้นเนื่องจากเสียงที่ดังมาก ๆ จะเป็นฝั่งของคนที่ใช้รถ ร่วมกับฝั่ง Automobile ก็คือฝั่งผู้ผลิต (รถ) ประกอบกับช่วงต้น ๆ สาย Engineer (วิศวกร) ก็ค่อนข้างเทไปกับเรื่องของการทำถนน

ฉะนั้นฝั่งอเมริกา เราจะเห็นเมืองเขาเป็นเมืองรองรับรถยนต์ แต่เรื่องนี้ประวัติศาสตร์จะไม่เกิดกับฝั่งยุโรปเท่าไร ฝั่งยุโรปจะเห็น Pedestrian (คนเดินเท้า) มีสิทธิที่เยอะกว่า ผมคิดว่าบ้านเราถ้ากลับมาตอนนี้ ของเรากำลังเกิดการต่อสู้กันในเรื่องของสิทธิระหว่างคนเดินเท้ากับรถ” นพ.ธนะพงศ์ ยกอีกตัวอย่างหนึ่ง

ในช่วงท้ายการประชุม วสันต์ ภัยหลีกถึ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ยังเปิดเผยว่า กสม. ได้หารือร่วมกับ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) ที่กำลังทำงานในประเด็น “ไรเดอร์” หรือผู้ใช้มอเตอร์ไซค์ส่งอาหารโดยรับงานผ่านแพลตฟอร์ม ว่าด้วย “สิทธิแรงงาน” เพื่อให้สภาพการทำงานของคนกลุ่มนี้เป็นไปอย่างปลอดภัย ลดความเสี่ยงทั้งต่อตนเองและผู้ใช้รถใช้ถนนคนอื่นๆ!!!